

Київський університет імені Бориса Грінченка  
Інститут людини  
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

  
«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Проректор з науково-методичної та  
навчальної роботи  
\_\_\_\_\_ (Олексій Жильцов)  
« 13 » \_\_\_\_\_ 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**«Методи керування поведінкою»**

для студентів

спеціальності	016 Спеціальна освіта (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	другого (магістерського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	016.00.02 Втручання при аутизмі (шифр і назва освітньої програми)

Київ – 2022

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА  
Ідентифікаційний код 02136554  
Начальник відділу  
моніторингу якості освіти  
Програма № 2835/22  
*Жильцов*

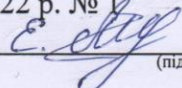
**Розробники:**

*Недозим Інна Вікторівна*, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини;  
*Ганевіч Софі Марі*, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини

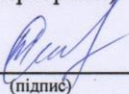
**Викладач:**

*Недозим Інна Вікторівна*, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини  
*Ганевіч Софі Марі*, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Інституту людини

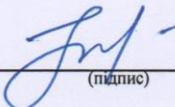
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 12.01.20222 р. № 1  
Завідувач кафедри  (підпис) (Олена МАРТИНЧУК)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 016.00.02 Втручання при аутизмі  
(назва освітньої програми)

12.01.20222 р.  
Керівник освітньої програми  (підпис) (Тетяна СКРИПНИК)

Робочу програму перевірено

01.02 2022 р.  
Заступник директора  (підпис) (Роман ПАВЛЮК)

Пролонговано:

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

на 20\_\_ /20\_\_ н.р. \_\_\_\_\_ (\_\_\_\_\_), «\_\_» \_\_\_\_\_ 20\_\_ р. Протокол №\_\_  
(підпис) (ПІБ)

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Методи керування поведінкою		
Вид дисципліни	Вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	-
Семестр	2	-
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	32	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	50	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета:** Сприяти формуванню у студентів компетентності щодо керування проблемною поведінкою осіб з аутизмом, що охоплює: глибоке розуміння чинників такої поведінки у контексті біхевіорального підходу, а також володіння методами запобігання їхнім небажаним проявам та навичками ефективного навчання задля збільшення їхньої участі в освітньому процесі та соціальному житті.

### Завдання:

– *формувати загальні компетентності:*

**ЗК-8** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

– *формувати фахові компетентності:*

**СК-2** Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики і технології корекційно-розвивальної роботи з особами з особливими освітніми потребами, зокрема з особами з розладами аутистичного спектра.

**СК-3** Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвивальну, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів.

**СК-4** Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.

**СК-8** Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

**СК-9** Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, у тому числі інклюзивного освітнього середовища.

**СКУ-11** Здатність до планування та надання системної допомоги особам з аутизмом та їхнім родинам.

### 3. Результати навчання за дисципліною:

**РН-3** Розробляти та впроваджувати інноваційні методики і стратегії втручання для осіб з особливими освітніми потребами, зокрема з розладами аутистичного спектра, генерувати нові ідеї для удосконалення навчання, виховання, розвитку та соціалізації цих осіб.

**РН-4** Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку дітей, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, визначати на основі їх інтерпретації особливі освітні потреби дітей та рівень освітньої підтримки.

**РН-6** Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.

**РН-7** Робити фаховий внесок до професійних знань і практики та оцінювання результатів діяльності команди у сфері психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому середовищі, мотивувати учасників команди супроводу до досягнення спільних цілей.

**РН-13** Розробляти та реалізовувати заходи зі створення безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, забезпечувати його якість та ефективність освітнього процесу з урахуванням особливих освітніх потреб, можливостей та здібностей дітей.

**РНУ-15** Планувати і надавати системну допомогу особам з аутизмом та їхнім родинам.

#### 4. Структура навчальної дисципліни.

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
<b>Змістовий модуль 1.</b>							
Небажана поведінка в осіб з аутизмом та роль прикладного аналізу поведінки в підтримці людей, які запобігають небажаній поведінці							
Тема 1. Поширеність та причини небажаної поведінки в осіб з аутизмом. Вступ до прикладного аналізу поведінки (АВА)	10	2	2				6
Тема 2. Ключові концепції АВА, пов'язані з небажаною поведінкою.	10	2		2			6
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	2	2			12
<b>Змістовий модуль 2.</b>							
Оцінка небажаної поведінки та визначення її функції							
Тема 3. Непрямі оцінки небажаної поведінки.	10	2	2				6
Тема 4. Безпосередні оцінки небажаної поведінки.	10	2		2			6
Модульний контроль	2						
Разом	22	4	2	2			12
<b>Змістовий модуль 3.</b>							
Функціональні втручання при небажаній поведінці							
Тема 5. Адаптація навколишнього середовища для зменшення небажаної поведінки, включаючи індивідуальні та групові непередбачувані ситуації	10	2	2				6
Тема 6. Стратегії навчання навичкам заміни небажаної поведінки на бажану	10	2		2			6
Тема 7. Альтернативні шляхи при розробці втручання, яке спрямоване на навчання	10	2	2				6

навичкам заміни небажаної поведінки на основі розуміння функції даної поведінки							
Модульний контроль	2						
Разом	32	6	4	2			18
Модуль 4. Розробка та впровадження плану підтримки поведінки							
Тема 8. Розробка та впровадження плану підтримки поведінки; навчання батьків та інших осіб, що долучені до втручання	12	2		2			8
Модульний контроль	2						
Разом	14	2		2			8
Семестровий контроль	30						
Усього за дисципліну	120	16	8	8			50

## 5. Програма навчальної дисципліни

### Змістовий модуль 1.

#### **НЕБАЖАНА ПОВЕДІНКА В ОСІБ З АУТИЗМОМ ТА РОЛЬ ПРИКЛАДНОГО АНАЛІЗУ ПОВЕДІНКИ В ПІДТРИМЦІ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ З НЕБАЖАНОЮ ПОВЕДІНКОЮ**

##### **Тема 1. Поширеність та причини небажаної поведінки в осіб з аутизмом. Вступ до прикладного аналізу поведінки.**

Покращення розуміння поширеності та причин небажаної поведінки в осіб з аутизмом на основі діагностичних критеріїв аутизму. Вплив небажаної поведінки на людину з аутизмом, групу супроводу та суспільство. Історія прикладного аналізу поведінки в контексті ключових концепцій, розроблених Скіннером, дослідження небажаної поведінки та останніх розробок у цій галузі.

**Ключові слова:** небажана поведінка, розлади аутистичного спектра, Скіннер, прикладний аналіз поведінки (АВА), Грег Хенлі.

*Рекомендована основна література [2; 4]*

*Рекомендована додаткова література [1; 8]*

##### **Тема 2. Ключові концепції АВА, пов'язані з небажаною поведінкою.**

Ключові поняття в прикладному аналізі поведінки, необхідні для розуміння небажаної поведінки: підкріплення, графіки підкріплення, диференціальне підкріплення, формування, покарання, закон відповідності, функції поведінки, збір даних.

**Ключові слова:** підкріплення, графіки підкріплення, диференціальне підкріплення, формування, покарання, закон відповідності, функції поведінки, збір даних.

*Рекомендована основна література [2; 4]*

*Рекомендована додаткова література [1; 8]*

### Змістовий модуль 2.

#### **ОЦІНКА НЕБАЖАНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ФУНКЦІЇ**

##### **Тема 3. Непрямі оцінки небажаної поведінки.**

Вибір і визначення небажаної поведінки. Структуровані та неструктуровані інтерв'ю та анкети для осіб з аутизмом, батьків, опікунів та спеціалістів, які супроводжують людей з аутизмом, щоб встановити причини небажаної поведінки.

**Ключові слова:** інтерв'ю та анкети, небажана поведінка, аутизм.

*Рекомендована основна література [2; 4]*

*Рекомендована додаткова література [1; 8]*

#### **Тема 4. Безпосередня оцінка небажаної поведінки.**

Безпосереднє спостереження та збір даних для базової лінії та встановлення функцій поведінки. Збір даних АВС, збір даних про частоту, збір даних про тривалість.

**Ключові слова:** безпосереднє спостереження, збір даних, функції поведінки, дані АВС, дані частоти, дані тривалості.

*Рекомендована основна література [2; 4]*

*Рекомендована додаткова література [1; 8]*

#### **Змістовий модуль 3.**

#### **ФУНКЦІЙНІ ВТРУЧАННЯ ПРИ НЕБАЖАНІЙ ПОВЕДІНЦІ**

**Тема 5. Адаптація навколишнього середовища для зменшення небажаної поведінки, включаючи індивідуальні та групові непередбачувані ситуації.**

Стратегії запобігання небажаний поведінці. Екологічні та візуальні опори; «грунтування». Системи керування поведінкою в класі. Індивідуальні системи керування поведінкою. Індивідуальні системи саморегуляції.

**Ключові слова:** екологічні опори, візуальні опори, керування поведінкою в класі, керування поведінкою особистості, саморегуляція.

*Рекомендована основна література [2; 4]*

*Рекомендована додаткова література [1; 8]*

#### **Тема 6. Стратегії навчання навичкам заміни небажаної поведінки на бажану**

Встановлення поведінки заміни для того, щоб навчити людей з аутизмом задовольняти свої потреби соціально прийнятним способом. Короткострокові та довгострокові навички для навчання. Тренування функціональної комунікації. Практична функціональна оцінка. Написання планів уроків для навчання навичкам заміни. Створення можливостей для навчання навичкам заміни протягом дня.

**Ключові слова:** функціональні втручання, навички заміни, функціональна комунікація, практичне функціональне оцінювання.

*Рекомендована основна література [2; 4]*

*Рекомендована додаткова література [1; 8]*

**Тема 7. Альтернативні шляхи при розробці втручання, яке спрямоване на навчання навичкам заміни небажаної поведінки на основі функції цієї поведінки.**

Формування поведінки та навичок, які можуть бути як короткостроковими, так і довгостроковими, щоб зменшити небажану поведінку та збільшити участь у навчанні на основі функції поведінки. Картографування подій, тригерів, короткострокових і довгострокових навичок заміни та підкріплення, необхідних для посилення просоціальної поведінки.

**Ключові слова:** короткострокові та довгострокові навички заміни, конкуруючі шляхи, функціональні втручання.

*Рекомендована основна література [2; 4]*

*Рекомендована додаткова література [1; 8]*

#### **Змістовий модуль 4.**

#### **РОЗРОБЛЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ ПІДТРИМКИ ПОВЕДІНКИ**

**Тема 8. Розробка та впровадження плану підтримки поведінки; навчання батьків та команди супроводу.**

Написання планів підтримки поведінки, які можна реалізувати в необхідних умовах. Навчання батьків і команди супроводу реалізації плану, збору даних та внесення змін до плану за потреби.

**Ключові слова:** план підтримки поведінки, збір даних, навчання батьків, навчання команди супроводу.

**Рекомендована основна література [2; 4]**

**Рекомендована додаткова література [1; 8]**

## 6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Методи керування поведінкою»

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	3	3	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	2	2	-	-
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	2	20	-	-
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	3	15	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	-	-	58	-	58	-	76	-	44
Максимальна кількість балів: 236									
Розрахунок коефіцієнта: $k=236/60=3,93$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

### Змістовий модуль 1.

#### НЕБАЖАНА ПОВЕДІНКА В ОСІБ З АУТИЗМОМ ТА РОЛЬ ПРИКЛАДНОГО АНАЛІЗУ ПОВЕДІНКИ В ПІДТРИМЦІ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЗАПОБІГАЮТЬ НЕБАЖАНІЙ ПОВЕДІНЦІ

**Тема 1. Поширеність та причини небажаної поведінки в осіб з аутизмом.**

**Вступ до прикладного аналізу поведінки (АВА) (6 год.).**

**Завдання:** З опорою на діагностичні критерії аутизму опишіть, як особливості розвитку дитини з аутизмом можуть вплинути на її поведінку. Заповніть таблицю нижче.

Вплив РАС на поведінку	
DSM-V Діагностика	Вплив на поведінку
Порушення у сфері соціально-емоційні комунікації, починаючи від неправильної ініціалізації соціальних контактів та відсутності навичок вести двосторонню розмову, обмежений обмін інтересами, взаємних емоцій, ефекти, аж до повної відсутності ініціалізації соціальної взаємодії	
Порушення в області невербальних комунікацій поведінки, використовуваних під час соціальних взаємодій, починаючи від слабкої інтеграції вербальної комунікації з невербальною, через порушення в роботі зорового контакту й мови тіла або	

порушення в розумінні та використанні невербального спілкування, аж до повної відсутності емоційної виразності і жестикуляції	
Порушення у встановленні, підтримці та розумінні соціальних взаємовідносин; починаючи, наприклад, з труднощів із підлаштуванням поведінки до різних соціальних контекстів; труднощі з участю в іграх, у яких задіяно увагу, і з вмінням подружитися; брак інтересу до однолітків	
Стереотипні або повторювані моторні рухи, мовлення або використання об'єктів (наприклад, прості моторні стереотипії, вибудовування у ланцюг іграшок або махання об'єктами, ехолоалія, ідіосинкратичні фрази)	
Надмірна потреба в незмінності, негнучке дотримання правил або схем поведінки, ритуалізовані форми вербальної або невербальної поведінки (наприклад, різкий стрес при найменших змінах, труднощі з переключенням уваги, негнучкі шаблони мислення, вітальні ритуали, наполягання на незмінному маршруті або їжі)	
Вкрай обмежені та фіксовані інтереси, які аномальні за інтенсивністю чи спрямованістю (наприклад, сильна прихильність до незвичайних предметів або надмірна заклопотаність та захоплення ними, вкрай обмежена сфера занять та інтересів)	
Надлишкова або недостатня реакція на сенсорні стимули або надмірний інтерес до сенсорних властивостей довкілля (наприклад, видима байдужість до болю або температури, негативна реакція на певні звуки або текстури, надмірне обнюхування або дотик до предметів, захоплення ефектами світла або предметами, що крутяться)	

**Форма подання:** письмова робота (тези).

**Критерії оцінювання (тези):**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Послідовність та аргументація</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує сприймання інформації.	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко полегшити сприймання інформації.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікають і роблять інформацію не структурованою.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в



	граматиці чи правописі.			граматиці чи правописі.
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

## Тема 2. Ключові концепції АВА, пов'язані з небажаною поведінкою (6 год.).

**Завдання:** Прочитайте 2 розділ книги «Тяжкі поведінкові проблеми» та дайте відповіді на запитання.

**Форма подання:** письмова робота (тези).

**Критерії оцінювання (тези):**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Ниже стандартів (0)
<b>Послідовність та аргумента-ція</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує сприймання інформації.	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко полегшити сприймання інформації.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікають і роблять інформацію не структурованою.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

## Змістовий модуль. 2.

### ОЦІНКА НЕБАЖАНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ФУНКЦІЇ

#### Тема 3. Непрямі оцінки небажаної поведінки (6 год.).

*Завдання:* Заповніть Autism Internet Module (AIM) на Диференціальне підкріплення

<https://autisminternetmodules.org/>

*Форма подання:* структурований опис.

#### Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Послідовність та аргументація</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує сприймання інформації.	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко полегшити сприймання інформації.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікають і роблять інформацію не структурованою.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

#### Тема 4. Безпосередня оцінка небажаної поведінки (6 год.).

*Завдання:* Прочитайте розділ 3 книги «Тяжкі поведінкові проблеми» та напишіть есе на тему «Важливі ідеї, які можуть мені допомогти у практиці моєї професійної роботи».

*Форма подання:* есе.

#### Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Послідовність та аргументація</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або

	цікавості та полегшує сприймання інформації.	полегшити сприймання інформації.	відволікають і роблять інформацію не структурованою.	нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

### Змістовий модуль 3.

#### ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВТРУЧАННЯ ДЛЯ НЕБАЖАНОЇ ПОВЕДІНКИ

**Тема 5. Адаптація навколишнього середовища для зменшення небажаної поведінки, включаючи індивідуальні та групові непередбачувані ситуації (6 год.).**

**Завдання:** Заповніть форму «екологічного опитування» для середовища, в якому перебуває ваш учень, або іншого середовища (на ваш вибір).

**Форма подання:** письмова робота (тези).

**Критерії оцінювання:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Послідовність та аргументація</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує сприймання інформації.	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко полегшити сприймання інформації.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікають і роблять інформацію не структурованою.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.

<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

### Тема 6. Стратегії навчання навичкам заміни небажаної поведінки на бажану (6 год.).

**Завдання:** Прочитайте статтю «Функціональні методи корекції небажаної поведінки з підтримкою втечі: модель вибору корекції для практикуючих поведінкових аналітиків». Визначте 5 головних ідей та розташуйте їх у ієрархії за значущістю для практиків (від 1-ї, найбільш значущої, до 5-ї, менш значущої). Обґрунтуйте свій вибір.

**Форма подання:** структурований текст.

**Критерії оцінювання:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Послідовність та аргументація</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує сприймання інформації.	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко полегшити сприймання інформації.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікають і роблять інформацію не структурованою.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.

<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

**Тема 7. Конкуруючі шляхи – розробка втручання, яке спрямоване на навчання навичкам заміни небажаної поведінки на основі функції цієї поведінки (6 год.).**

**Завдання:** Прочитайте розділи 4 і 5 книги «Тяжкі поведінкові проблеми» та дайте відповіді на запитання.

**Форма подання:** письмова робота (тези).

**Критерії оцінювання:**

<b>Критерії оцінювання</b>	<b>Вищий стандарт (1)</b>	<b>Відповідає стандартам (0,75)</b>	<b>Наближення до стандартів (0,5)</b>	<b>Нижче стандартів (0)</b>
<b>Послідовність та аргументація</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує сприймання інформації.	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко полегшити сприймання інформації.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікають і роблять інформацію не структурованою.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

**Змістовий модуль 4.**

**РОЗРОБЛЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ ПІДТРИМКИ ПОВЕДІНКИ**

**Тема 8. Розробка та впровадження плану підтримки поведінки – навчання батьків та команди супроводу (8 год.).**

*Завдання 1:* Прочитайте статтю «Використання прикладного аналізу поведінки як стандартної практики у британській школі з особливими потребами» та дайте відповіді на запитання.

*Форма подання:* письмова робота (тези).

**Критерії оцінювання (тези):**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Послідовність та аргументація</b>	Аргументи щодо підтвердження думок подаються у логічному порядку, що надає цікавості та полегшує сприймання інформації.	Аргументи надаються у досить логічному порядку, що дозволяє досить легко полегшити сприймання інформації.	Деякі деталі та аргументи подано неочікувано та нелогічно, що відволікають і роблять інформацію не структурованою.	Багато деталей або аргументів наведено в неочікуваному або нелогічному порядку.
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.
<b>Фахова термінологія</b>	Студент/ка завжди використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяють легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка зазвичай використовує правильну термінологію та позначення, що дозволяє досить легко зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує правильну термінологію та позначення, але іноді складно зрозуміти, що було зроблено.	Студент/ка використовує замало термінології та позначень або часто недоречно їх використовує.
<b>Грамотність письма</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

**6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Тестування «Небажана поведінка в осіб з аутизмом та роль прикладного аналізу поведінки в підтримці людей, які запобігають	Правильні відповіді на тестові завдання  За кожен правильну відповідь – 1 бал	25

	небажаній поведінці» (25 тестових завдань)		
МКР 2	Тестування «Оцінка небажаної поведінки та визначення її функції» (25 тестових завдань)	Правильні відповіді на тестові завдання За кожен правильну відповідь – 1 бал	25
МКР 3	Тестування «Функціональні втручання при небажаній поведінці» (25 тестових завдань)	Правильні відповіді на тестові завдання За кожен правильну відповідь – 1 бал	25
МКР 4	Тестування «Розробка та впровадження Плану підтримки поведінки»(25 завдань)	Правильні відповіді на тестові завдання За кожен правильну відповідь – 1 бал	25

#### 6.4 Форма проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Форма проведення		Критерії оцінювання	Кількість балів
Екзамен	Тестування	Правильна відповідь на тестове питання	Система оцінювання: теоретичні питання (1 бал), аналітичні питання (2 бали), практичні питання (5 балів). Всього 40 балів.

#### 6.5 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

##### Теоретичні

1. Складіть перелік можливих причин небажаної поведінки.
2. Дайте визначення поняття "Диференціальне підкріплення".
3. Дайте визначення втручанням, що базуються на функціях поведінки.
4. Опишіть роль підкріплення в проблемній поведінці.
5. Дайте визначення поняття «навички заміни» у контексті стратегій подолання небажаної поведінки.
6. Дайте визначення поняття «картографія подій» у контексті поведінкового підходу.
7. Сформулюйте зміст підкріплень, необхідних для посилення просоціальної поведінки осіб з РАС.
8. Які відомості про особу з РАС дає змогу визначити описова оцінка АВС?

##### Аналітичні

1. Проаналізуйте наслідки небажаної поведінки і згрупуйте їх відповідно до того, як вони впливають на : 1) особу з РАС; 2) учасників команди супроводу; 3) соціальне оточення.
2. Визначте по 3 переваги і 3 недоліки в таких формах опитування батьків відносно небажаної поведінки дитини з РАС, як: 1) структуроване інтерв'ю, 2) неструктуроване інтерв'ю.
3. Зробіть порівняльний аналіз екологічних та візуальних опор; обґрунтуйте доречність застосування цих опор для зменшення небажаної поведінки.
4. Яким чином прийом «ґрунтування» дає змогу адаптувати довілля для особи з РАС і зменшити її небажану поведінку?

5. На яких важливих ідеях поведінкового підходу варто акцентувати увагу для підвищення компетентності фахівців та батьків щодо командного супроводу дитини з РАС?

### Практичні

1. Розробіть «графік підкріплення» для дитини, яка не реагує на звернення учителя.
2. Сформулюйте 5 питань для структурованого інтерв'ю з батьками дитини з аутизмом для визначення особливостей прояву її небажаної поведінки.
3. Розробіть систему підкріплення для учнів усього класу.
4. Розробіть форму для пояснення класному колективу і батькам, як навчати учні з РАС альтернативній поведінці.
5. Розробіть два бланки: один – для збирання даних про проблемну поведінку дитини з РАС, другий – про збирання даних про альтернативну поведінку.

### 6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
<b>A</b>	<b>90-100</b> балів	<b>Відмінно</b> – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
<b>B</b>	<b>82-89</b> балів	<b>Дуже добре</b> – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
<b>C</b>	<b>75-81</b> балів	<b>Добре</b> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
<b>D</b>	<b>69-74</b> балів	<b>Задовільно</b> – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
<b>E</b>	<b>60-68</b> балів	<b>Достатньо</b> – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
<b>FX</b>	<b>35-59</b> балів	<b>Незадовільно з можливістю повторного складання</b> – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
<b>F</b>	<b>1-34</b> балів	<b>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</b> – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни



## 7. Навчально-методична картка дисципліни «Методи керування поведінкою»

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 8 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 50 год.

Модулі	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3			Модуль 4
Назва модуля	Небажана поведінка в осіб з аутизмом та роль прикладного аналізу поведінки		Оцінка небажаної поведінки та визначення її функції		Функціональні втручання при небажаній поведінці			Розробка та впровадження плану підтримки поведінки
К-ть балів за модуль	58 Балів		58 Балів		76 Балів			44 Балів
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8
Теми Лекцій	Поширеність та причини небажаної поведінки в осіб за аутизмом (1 б.)	Ключові концепції АВА, пов'язані з небажаною поведінкою (1 б.)	Непрямі оцінки небажаної поведінки (1 б.)	Безпосередні оцінки небажаної поведінки. (1 б.)	Адаптація навколишнього середовища для зменшення небажаної поведінки (1 б.)	Стратегії навчання навичкам заміни небажаної поведінки на бажану. (1 б.)	Альтернативні шляхи при розробці втручання (1 б.)	Розробка та впровадження Плану підтримки поведінки (1 б.)
Теми сем./практ. занять	Поширеність та причини небажаної поведінки в осіб за аутизмом (1 б.)	Ключові концепції АВА, пов'язані з небажаною поведінкою. (1 б.)	Непрямі оцінки небажаної поведінки (1 б.)	Безпосередні оцінки небажаної поведінки. (1 б.)	Адаптація навколишнього середовища для зменшення небажаної поведінки (1 б.)	Стратегії навчання навичкам заміни небажаної поведінки на бажану. (1 б.)	Альтернативні шляхи при розробці втручання (1 б.)	Розробка та впровадження Плану підтримки поведінки (1 б.)
Робота на сем./практ. занятті	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів
Самост. робота	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.конт.	МКР 1 (25 балів)		МКР 2 (25 балів)		Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			МКР 4 (25 балів)

Всього: бал. К= 236/60=3,93

## 8. Рекомендовані джерела

### Основна (базова):

1. Даренд, М. В. (2018). Тяжкі поведінкові проблеми. Львів: Свідачо. 193 с.
2. Cooper, J. O., Heron, T. E., & Heward, W. L. (2019) Applied Behavior Analysis (3rd edition). Hoboken, NJ: Pearson Education.
3. Gover, C. H., Fahmie, T. A., & McKeown, C. A. (2019) A review of environmental enrichment as treatment for problem behavior maintained by automatic reinforcement. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 52, 299-314. doi: 10.1002/jaba.508
4. LeBlanc, L. A., Raetz, P. B., Sellers, T. P., & Carr, J. E. (2016). A proposed model for selecting measurement procedures for the assessment and treatment of problem behavior (2016). 9:77-83. doi: 10.1007/s40617-015-0063-2
5. O'Neill, R.E., Horner, R.H., Albin, R.W., Sprague, J.R., Storey, K., & Newton, J.S. (2015). *Functional assessment and program development for problem behavior: A practical handbook* (3rd edition). ISBN-13: 9781285734828

### Додаткова література

1. Инновационные технологии обучения детей с расстройствами аутистического спектра. Методические рекомендации. Региональный ресурсный центр, Сургут: Сургут. гос. пед. ун-т. 2019. 57 с.  
[http://stud.surgpu.ru/media/medialibrary/2019/07/%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%B8\\_%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F\\_%D0%B4%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%B9\\_%D1%81\\_%D1%80%D0%B0%D1%81.pdf](http://stud.surgpu.ru/media/medialibrary/2019/07/%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%B8_%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%8F_%D0%B4%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%B9_%D1%81_%D1%80%D0%B0%D1%81.pdf)
2. Скрипник Т. В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху: монографія. Київ: університет ім. Б. Грінченка, 2019. 208 с.
3. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації (УКПМД) «Розлади аутистичного спектра(розлади загального розвитку)». Режим доступу: <http://www.mif-ua.com/archive/article/42397>
4. Dettmer S., Simpson R., Myles B., Ganz J. (2000). The use of visual supports to facilitate transitions of students with autism. *Focus on Autism and Other Developmental Disabilities*. 2000. №15. P. 163-170.
5. Durand, M. V., & Crimmins, D. B. (1968) Identifying the Variables Maintaining Self-Injurious Behavior. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, Vol 18, 1, 99-117
6. Dunlap, G., Iovannone, R., Wilson, K. J., Kincaid, D. K., & Strain, P. (2010) Prevent-Teach-Reinforce. A Standardized Model of School-Based Behavioral Intervention. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 12 (1), 9-22. doi: 10.1177/1098300708330880
7. Foran, D., Hoerger, M. Philpott, H., Walker Jones, E., Hughes J. C., & Morgan, J. (2015). Using applied behaviour analysis as standard practice in a UK special needs school. *British Journal of Special Education*, 42 (1) 34-52. doi:10.1111/1467-8578.12088
8. Geiger, K.B., Carr, J. E., LeBlanc, L. A. (2010) Function-Based treatments for escape-maintained problem behavior: A treatment-selection model for practicing behavior analysts. *Behavior Analysis in Practice*, 3(1), 22-32. doi: 10.1007/BF03391755
9. Hanley, G. P., Jin, C. S., Vanselow, N. R., & Hanratty, L. A. (2014) Producing meaningful improvements in problem behavior of children with autism via synthesized analyses and treatments. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 47, 16-36. doi: 10.1002/jaba.106
10. Hawkins, E., Kingsdorf, S. Charnock, J., Szabo, M., Middleton, E., Phillips, J. & Gautreaux, G. (2011). Using behaviour contracts to decrease antisocial behaviour in four boys with an autistic spectrum disorder at home and at school. *British Journal of Special Education*, 201-208. doi: 10.1111/j.1467-8578.2011.0518.x
11. Ivancic, M. (2000). Stimulus preference and reinforcer assessment. In *Handbook of applied behavior analysis*, Austin, J. & Carr, J. (Eds.), Context Press

12. Iwata, B. A., Dorsey, M. F., Slifer, K. J., Bauman, K. E., & Richman, G. S. (1994). Toward a functional analysis of self-injury. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 27, 197-209. Reprinted from *Analysis and Intervention in Developmental Disabilities*, 2, 3-20
  13. Martella, R. C., Nelson, J. R., Marchand-Martella, N. E., & O'Reilly, M. (2012). Behavior Management Models in Comprehensive Behavior Management: Individualized, Classroom, and Schoolwide Approaches, Chapter DOI:<http://dx.doi.org/10.4135/9781452243931.n1>, accessed 05.01.22
  14. Ozonoff S., Cathcart K. Effectiveness of a home program intervention for young children with autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 1998. № 28. P. 25-32.
  15. Panerai S., Ferrante L., Zingale M. Benefits of the Treatment and Education of Autistic and Communication Handicapped Children (TEACCH) programme as compared with a non-specific approach. *Journal of Intellectual Disability Research*. 2002. № 46. P. 318-327.
  16. Piazza, C. C., Adelinis, J.D., Hanley, G. P., Goh, H-L., & Delia, M. D. (2000). An evaluation of the effects of matched stimuli on behaviors maintained by automatic reinforcement. *Journal of Applied Behavior Analysis* (33, 13-27),
  17. Reed, D.D., & Kaplan, B. A. (2011) The Matching Law: A tutorial for practitioners. *Behavior Analysis in Practice*, 4 (2), 15-24. doi: 10.1007/BF3391780
  18. The report “Evidence-Based Practices for Children, Youth, and Young Adults with Autism Spectrum Disorder”, 2020. <https://ncaep.fpg.unc.edu/sites/ncaep.fpg.unc.edu/files/imce/documents/EBP%20Report%202020.pdf>
  19. Tiger, J.H., Hanley, G.P., & Bruzek, J. (2008) Functional Communication Training: A Review and Practical Guide. *Behavior Analysis in Practice*. Spring 1(1) (16-23); doi: 10.1007/BF03391716
  20. Vargas, J. S. (2020) *Behavior Analysis for Effective Teaching* (3rd edition). NY, Routledge.
- Електронні джерела:**
1. Модель обучения детей с расстройствами аутистического спектра (РАС) в общеобразовательной школе. Режим доступа: <https://www.ccp.org.ru/wp-content/uploads/2015/09/metodichka-shkola.pdf>

**Плани семінарських і практичних занять  
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.**

**Модуль 1.**

**НЕБАЖАНА ПОВЕДІНКА В ОСІБ З АУТИЗМОМ ТА РОЛЬ ПРИКЛАДНОГО  
АНАЛІЗУ ПОВЕДІНКИ В ПІДТРИМЦІ ЛЮДЕЙ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ З  
НЕБАЖАНОЮ ПОВЕДІНКОЮ**

**Тема 1. Поширеність та причини небажаної поведінки в осіб з аутизмом. Вступ до прикладного аналізу поведінки.**

*Завдання:*

Прочитайте 1 розділ книги «Тажкі поведінкові проблеми» та дайте відповіді на запитання.

**Форма подання: структурований текст.**

**Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:**

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації та узагальнення</b>	Студент/ка зазначає всі головні аспекти книги, логічно їх впорядковує та узагальнює.	Студент/ка зазначає більшість основних аспектів книги та узагальнює їх.	Студент/ка може визначити деякі основні аспекти книги, узагальнює частково або неточно.	Студент/ка не може визначити основні аспекти книги, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				<b>11 балів</b>

**Тема 2. Ключові концепції АВА, пов'язані з небажаною поведінкою.**

*Завдання:*

Прочитайте статтю “Функціональна оцінка проблемної поведінки: аналіз синтезованих контингентностей на основі інтерв'ю (PSCA)“ Бутузової та Полікарпової та дайте відповіді на запитання.

**Форма подання: структурований текст.**

**Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:**

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації та узагальнення</b>	Студент/ка зазначає всі головні аспекти статті, логічно їх впорядковує та узагальнює.	Студент/ка зазначає більшість основних аспектів статті та узагальнює їх.	Студент/ка може визначити деякі основні аспекти статті, узагальнює частково або неточно.	Студент/ка не може визначити основні аспекти статті, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				<b>11 балів</b>

## Модуль 2.

### Змістовий модуль. 2.

## ОЦІНКА НЕБАЖАНОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ФУНКЦІЇ

(10 год.).

### Тема 3. Непрямі оцінки небажаної поведінки.

*Завдання:*

Використовуючи одну з непрямих оцінок, представлених на лекції, визначте цільову поведінку та проведіть непряму оцінку. Заповніть розділ 1 Плану підтримки поведінки.

**Форма подання: структурований текст.**

**Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:**

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації та узагальнення</b>	Студент/ка змістовно заповнює всі головні аспекти Плану, логічно їх впорядковує та узагальнює.	Студент/ка змістовно заповнює більшість основних аспектів Плану та узагальнює їх.	Студент/ка може визначити деякі основні аспекти Плану, узагальнює частково або неточно.	Студент/ка не може змістовно заповнити основні аспекти Плану, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				<b>11 балів</b>

#### **Тема 4. Безпосередня оцінка небажаної поведінки.**

**Завдання:** Використовуючи один із методів прямого оцінювання, представлених у лекції, визначте найкращий вимір для вимірювання цільової поведінки. Проведіть спостереження за цільовою поведінкою, яку ви обрали. Якщо у вас немає людини чи дитини для спостереження, проведіть спостереження за об'єктами на запропонованих відео.

Заповніть розділ 2 Плану підтримки поведінки.

**Форма подання: структурований текст.**

**Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:**

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої</b>	Студент/ка змістовно заповнює всі головні аспекти Плану, логічно	Студент/ка змістовно заповнює більшість основних	Студент/ка може визначити деякі основні аспекти	Студент/ка не може змістовно заповнити

<b>інформації та узагальнення</b>	їх впорядковує та узагальнює.	аспектів Плану та узагальнює їх.	Плану, узагальнює частково або неточно.	основні аспекти Плану, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				11 балів

### Змістовий модуль 3.

#### ФУНКЦІОНАЛЬНІ ВТРУЧАННЯ ДЛЯ НЕБАЖАНОЇ ПОВЕДІНКИ

**Тема 5. Адаптація навколишнього середовища для зменшення небажаної поведінки, включаючи індивідуальні та групові непередбачувані ситуації.**

*Завдання:* Прочитайте статтю «Гра на хорошу поведінку» та спроектуйте систему для класної кімнати, використовуючи надану форму.

*Форма подання:* Модель класної кімнати.

#### **Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:**

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації та узагальнення</b>	Студент/ка враховує усі головні компоненти Моделі, логічно їх впорядковує та узагальнює.	Студент/ка враховує більшість головних компонентів Моделі та узагальнює їх.	Студент/ка враховує деякі компоненти Моделі, узагальнює частково або неточно.	Студент/ка не враховує основні аспекти Моделі, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0

<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				11 балів

## Тема 6. Стратегії навчання навичкам зміни небажаної поведінку на бажану

**Завдання:** Напишіть процедуру навчання навичці заміни для кожної з функцій поведінки, використовуючи надану форму.

**Форма подання:** структурований текст.

### Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації та узагальнення</b>	Студент/ка зазначає всі головні аспекти процедури навчання навичці, логічно їх впорядковує та узагальнює.	Студент/ка зазначає більшість аспектів процедури навчання навичці та узагальнює їх.	Студент/ка може визначити деякі аспекти процедури навчання навичці, узагальнює частково або неточно.	Студент/ка не може визначити основні аспекти процедури навчання навичці, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу



			варіанті особисто викладачу	
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				11 балів

**Тема 7. Альтернативні шляхи при розробці втручання, яке спрямоване на навчання навичкам заміни небажаної поведінки на основі розуміння функції цієї поведінки.**

**Завдання:** Підготуйте ефективний шлях заміни небажаної поведінки для свого учня.

Заповніть розділ 3 Плану підтримки поведінки.

**Форма подання:** структурований текст.

**Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:**

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації та узагальнення</b>	Студент/ка змістовно заповнює всі головні аспекти Плану підтримки поведінки, логічно їх впорядковує та узагальнює.	Студент/ка змістовно заповнює більшість основних аспектів Плану та узагальнює їх.	Студент/ка може визначити деякі основні аспекти Плану, узагальнює частково або неточно.	Студент/ка не може змістовно заповнити основні аспекти Плану, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або

				орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				11 балів

#### Змістовий модуль 4.

### РОЗРОБЛЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ПЛАНУ ПІДТРИМКИ ПОВЕДІНКИ

#### Тема 8. Розробка та впровадження плану підтримки поведінки; навчання батьків та інших осіб, що долучені до втручання.

**Завдання:** Завершіть останній розділ Плану підтримки поведінки, включаючи систему збору даних. Визначте ролі для кожного з членів команди супроводу в підтримці навчання навичкам заміни.

**Форма подання:** структурований текст.

#### Критерії оцінювання роботи та участі у семінарі:

Критерії	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Ниже стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації та узагальнення</b>	Студент/ка змістовно заповнює всі головні аспекти Плану підтримки поведінки, логічно їх впорядковує та узагальнює.	Студент/ка змістовно заповнює більшість основних аспектів Плану та узагальнює їх.	Студент/ка може визначити деякі основні аспекти Плану, узагальнює частково або неточно.	Студент/ка не може змістовно заповнити основні аспекти Плану, не робить узагальнення.
Бали	3	2	1-1,5	0
<b>Дотримання дедлайнів</b>	Студент/ка дотримується терміну виконання завдань; своєчасно завантажує їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка зазвичай дотримується терміну виконання завдань; завантажує із запізненням їх у систему ЕНК або здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу	Студент/ка не дотримується терміну виконання завдань; не завантажує їх у систему ЕНК або не здає у роздрукованому варіанті особисто викладачу
Бали	1	0,75	0,5	0
<b>Термінологічна та орфографічна грамотність</b>	Терміни та поняття вжито грамотно, відсутність помилок		Допущено незначні помилки	Наявність термінологічної невідповідності та/або орфографічних помилок
Бали	1		0,5	0
<b>Робота на семінарському/практичному занятті (онлайн/офлайн)</b>				

<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, ситуативно активний на занятті	Студент не підготовлений до заняття
Бали	5	4-3	2-1	0
Відвідування ОЧНОГО заняття				1
Відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання)				
<b>Всього</b>				11 балів